

Dva sanacijska načrta: V TTL in Iskri

»Voda že teče v grlo«

Na svoji zadnji seji je občinski izvršni svet vzel pod drobnogled sanacijska načrta dveh organizacij in sicer Tobačne tovarne TOZD Proizvodnja cigaret in DO Iskra Elektrovezve. Sanacijska načrta se po kvaliteti močno razlikujeta, kar gre pripisati verjetno predvsem odgovornosti tistih, ki so zanje najbolj odgovorni.

Vodilna serija – vodilna izguba

V Tobačni tovarni so sanacijski program za TOZD Proizvodnja cigaret skrbno pri-

Čeprav smo o položaju v TTL že pisali, naj na kratko vendarle povzamemo: trenutno beležijo v TOZD Proizvodnja 19 milijardno izgubo, ki je neposredna posledica nepravilnega (delno tudi neustreznega) reševanja vprašanja cen surovin in reprodukcijskega materiala in cen tobačnih izdelkov. Kot poseben problem se v poslovanju tobačne panoge postavlja problematika obratnih sredstev. To je področje, ki je še posebno šibka točka TTL. TTL namreč z masovno proizvodnjo in z malim številom na trgu dobro plasiranih artiklov (F 57 je celo vodil-

Sanacijski načrt v DO Iskra Elektrovezve ne vsebuje vseh tistih elementov, ki bi zagotovili izhod iz trenutno zelo pereče situacije.

pravili. Njegova vsebina je jasna, razumljiva tudi slabšemu poznavalcu tobačne panoge, pa tudi večini delavcev, tudi tistim iz neposredne proizvodnje, ki prav sedaj, ta sedaj pa traja že več mesecev, bijejo bitko s svojo vzdržljivostjo, s svojimi zmožnostmi, znanjem, disciplino, da bi nastale izgube zmanjšali kolikor je v njihovi moči in pristojnosti. Rekli smo, da je sanacijski program, ki je sedaj v obravnavi, dober, dejstvo pa je, da je v obravnavi prav zato, da bi bil še boljši. Zato je izvršni svet posredoval 2173 članskemu delovnemu kolektivu tudi svoje mnenje in priporočila, kje so še možnosti, da bi se ta kolektiv izvlekel iz sedanjega nič kaj rožnatega položaja.

na cigareta na našem trgu) lahko posluje z minimalnimi obratnimi sredstvi, vendar samo v normalni poslovni situaciji. S tako naravnano organizacijo dela in poslovno politiko pa se TTL težko in počasi prilagaja hitrim, še težje pa nenormalnim spremembam v pogojih poslovanja.

Program ukrepov v TOZD Proizvodnja cigaret, s katerim naj bi odstranili vzroke za izgube oziroma izgube s sedanjih 19 milijard vsaj zmanjšali na nekaj več kot 14 milijard, predvideva med drugim dnevno proizvodnjo 36.716.000 cigaret. Tolikšna proizvodnja pa zahteva obratovanje vseh strojev in naprav v dveh izmenah in še številne izredne ukrepe. Vsi številni ukrepi, ki jih program navaja, so

realni in dosegljivi le z maksimalno angažiranostjo vseh DPO in subjektivnih sil v TOZD Proizvodnja cigaret, pa tudi v delovni organizaciji. Znano je namreč, da je v tej proizvodnji 66 odstotkov delovne sile žensk in bo zanje nov delovni režim (med drugim tudi triizmensko delo) pomenil maksimalno obremenitev.

Ob proučevanju vseh teh ukrepov je izvršni svet izpostavil vprašanje, ali so za vse nastale izgube res krive le cene, ali pa šepa tudi organizacija dela in samoupravna organiziranost. Vzroke moramo iskati namreč tudi v sebi, ne le v tako imenovanih objektivnih okoliščinah. Stanje v TTL je namreč za našo občino še kako pomembno, saj bi bila rast dohodka v občini 22 odstotna, če bi TTL normalno poslovala. Žal pa program ukrepov, je poudaril IS, ne pokaže, kako ven iz izgub, kako TTL pripeljati na »pozitivno nulo« ob razporeditvi bremena na vso tobačno panogo oziroma verigo. V programu ukrepov tudi ni zaslediti odnosa ostalih temeljnih organizacij do tega tozda, saj bi bilo prav, da se tudi med njimi breme razporedi in da vsaj pri vprašanju likvidnosti in zaloga sodelujejo vsi. Skratka, kljub dobremu in premišljenemu programu so še »luknje«, ki jih bo treba z intenzivno aktivnostjo vseh neposredno in posredno prizadetih poiskati in zapolniti ter tako zagotoviti in izpeljati ukrepe, ki bodo resnično učinkoviti.

Gašenje požara

Izvršni svet je proučil tudi sanacijski načrt DO Iskra Elektrovezve. Lansko leto sta z izgubo zaključili dve temeljni organizaciji. Ker pa poslovne težave spremljajo celotno delovno organizacijo, je sanacijski načrt izdelan za celotno DO. Poslovne težave v DO Elektrovezve in izgubi v dveh TOZD so odraz dolgotrajne krize v delovni organizaciji in so posledica nemoči hitrega prilagajanja na globalne in hitre spremembe v družbenem, gospodarskem in tehnološkem okolju. DO Elektrovezve med svojimi TOZD ni uspela povezati naročil, plana proizvodnje, nabave in financiranja v celoto. Tržna ponudba programa DO Elektrovezve je nek-

valitetna, veliki so kadrovske problemi, ki se kažejo v zapiranju v posamezna delovna okolja ter nizkih osebnih dohodkih.

Bistvena težava DO izvira iz preširokega programa, zato skušajo program selekcionirati. Že vrsto let spremljajo DO težave zaradi nelikvidnosti, zato so že v osnutek gospodarskega načrta za leto 1982 in 1983 vgradili načela, s katerimi želijo izboljšati likvidnostno stanje. Dosedanja programska tržna usmeritev delovne organizacije ni zagotavljala, da bi z doseženim izvozom pokrivala uvozne potrebe, v srednjeročnem načrtu so celo predvidevali pomembno povečanje deleža uvoza, saj je že doseganje plana proizvodnje temeljilo na zagotovitvi deviz v okviru SOZD Iskra. Zaradi spremenjenih pogojev zagotavljanja deviz so v ukrepih upoštevali, da je proizvodni načrt za leto 1983 v celoti odvisen od uvoznih možnosti. DO ima s samoupravnimi akti podane osnove za združevanje sredstev za obratovalne in investicijske namene, vendar zaradi pomanjkanja deviznih in obratovalnih sredstev večinoma to združevanje pomeni gašenje najhujših požarov. Težave se kažejo tudi v neizdelanih pravilnikih in poslovnih, ki bi urejali združevanje sredstev.

Sanacijski načrt vsebuje tudi izboljšanje organiziranosti organizacije in izboljšave na področju programske usmeritve.

Izvršni svet je bil mnenja, da sanacijski načrt ne predvideva nič novega. Samo klavzula: »prizadevali si bomo...« prav gotovo ni dovolj. Omenjeni sanacijski program je IS zavrnil, kar so pred tem storile že tri TOZD. Potrtil oziroma podprl je reorganizacijo Iskre, vendar z zahtevo, da se prej ugotovi vzroke neučinkovite reorganizacije pred tremi leti. Sam sanacijski program pa je nepopoln, premalo konkreten in ne vsebuje vprašanj proizvodnih programov, kar je pri-takšnem programu bistveno in najvažnejše. Poleg tega so poslovodni in strokovni delavci sanacijski program pripravili mnogo prepozno, kot pravimo – post festum.

NINA LEGAT-ČOŽ

Razporejanje dohodka v letu 1982

Samoupravljanje ni anarhija

Občinski izvršni svet, komite občinske konference ZK in občinski svet Zveze sindikatov so sicer na ločenih sejah sprejeli enake sklepe oziroma usmeritve glede vprašanja, kaj storiti z organizacijami združenega dela, ki so prekoračile dogovorjena sredstva za izplačila osebnih dohodkov.

Več ali manj(?) vsi vemo, da se v združenem delu osebni dohodki delavcev oblikujejo v odvisnosti od rezultatov poslovanja njihovih TOZD, kar pomeni od ustvarjenega dohodka. Natančnejša merila za oblikovanje sredstev za OD vsakoletno ureja oziroma določa Dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka iz katerega je razvidno, v kolikšni odvisnosti od rasti dohodka bodo naraščali osebni dohodki delavcev. V letu 1982 je določeno 8 odstotno zaostajanje osebnih dohodkov za rastjo dohodka. Nespoštovanje tega dogovora pomeni, da delavci v taki OZD ne uresničujejo samoupravne sprejetih norm, da jih kršijo, ter da v praksi ne uresničujejo svojih samoupravno sprejetih obveznosti. Kakšna je pri tem vloga DPO in še posebej z ZS? S politično akcijo storiti vse, da bo na tem področju zavladala samoupravna disciplina.

Do kršiteljev in prekoračiteljev Dogovora moramo zavzeti odločne zahteve za uskladitev, kjer pa politična akcija ne bo zalegla, dati pobudo za ukrepe družbenega varstva za zaščito samoupravnih pravic delavcev in družbene lastnine ter tako glasno povedati, da samoupravljanje ni anarhija, marveč spoštovanje družbeno dogovorjenih norm in dogovorov.

V letu 1981 so kršile Dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka: Pleskoobloga, Mizarstvo Vič, Gostinsko podjetje Vič in Tiskarna Ljubljana. Iz rezultatov gospodarjenja v

prvem polletju 1982 pa je razvidno, da je 41 OZD s področja gospodarstva in 21 OZD s področja negospodarstva razporedilo več sredstev za OD kot je predvideno z dogovorom.

Na seji občinskega sveta Zveze sindikatov so glede na veliko število OZD, ki prekoračujejo dogovorjena sredstva za izplačila osebnih dohodkov, sprejeli vrsto sklepov oziroma stališč.

Vsaka osnovna organizacija Zveze sindikatov, ki je na seznamu prekoračiteljev Dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka mora zahtevati od-strokovnih služb in odgovornih delavcev analizo vzrokov, vsled katerih je OZD prekoračila dovoljeni obseg sredstev za OD. Osnovna organizacija ZS mora skupno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami ter DS pripraviti program, na podlagi katerega bodo delavci v OZD do konca leta 1982 uskladili svoje OD z Dogovorom. Občinski svet ZS je dal občinskemu izvršnemu svetu pobudo za sklic individualnih poslovodnih organov tistih OZD, ki so prekoračile dovoljeni obseg sredstev za OD, jih opozori na njihovo neodgovorno ravnanje in zahteva uskladitev OD z Dogovorom do konca leta 1982. Predlagal je tudi občinski konferenci ZKS, naj s politično akcijo podpre prizadevanja za čimprejšnjo ureditev navedene problematike, kar so že dan pred tem sklepom na seji komiteja tudi storili. Poleg omenjenih sklepov pa je občinski svet ZS dal izvršnemu svetu tudi pobudo, naj prouči obnašanje tistih OZD, ki so bile v letu 1981 kršiteljice Dogovora, pa v prvem polletju 1982 ponovno prekoračujejo dovoljeni obseg sredstev za OD. V primeru neupravičene prekoračitve OS ZS predlaga Skupščini občine v teh organizacijah uvedbo ukrepa družbenega varstva.

NINA LEGAT-ČOŽ

Kemofarmacija odslej naša

Zadnje dni tega meseca ali prve dni oktobra se bo preselila v našo občino delovna organizacija KEMOFARMACIJA. Tako se bo na lokaciji ob cesti na Brdo združilo okrog 230 delavcev in delavk s sedanjih treh delovnih namestitev na Metelkovi, Titovi in Slomškovi ulici. Kemofarmacija bo uporabljala 27 tisoč kvadratnih metrov zemljišča. Zgradbe imajo 8745 kvadratnih metrov uporabnih površin. Celotna investicija je vredna okrog 300 milijonov dinarjev, izvajala pa jo je delovna organizacija SCT (Slovenija ceste – Tehnika) s kooperanti.

Še kratka predstavitev delovne organizacije Kemofarmacija: Opravlja promet na debelo s farmacevtskim in veterinarskim materialom. V Sloveniji oskrbuje okrog 60 odstotkov potreb, z lastnim transportnim parkom pa vozi blago tudi v Slavonijo, Dalmacijo, Beograd in Makedonijo.

